

עני הכהן

פרשת ראה ♦ 32

תורת הכהן

מחידושי רבינו על הפרשה

חודש אלול נס התשובה המתעורר בעם ישראל

התהליך של "אני לדודי" מתחיל בהתעוררות מלמטה. בתחילה, מרגיש האדם את צעקת המרירות על העבירה. החטא מכאיב לו עד עמקי נשמתו, והוא מרגיש רחוק. אך כאן מגיעה ההבטחה האלוקית של "ודודי לי". הקדוש ברוך הוא מבטיח כפרה ומחילה שלמה, עד שלא יישאר שום רושם ושום מרירות מהחטא.

זהו הניחום של הבורא לכל יהודי השב בתשובה: 'דע לך, שהתשובה תזכך את נשמתך בצורה כזו שהחטא יימחק לגמרי'. בסופו של תהליך, המרירות מתבטלת והופכת לשמחה של קרבה.

חכמי הסוד גילו לנו כי צירוף שם הוי"ה של חודש אלול יוצא מסופי תיבות של הפסוק: "וצדקה תהיה לנו כי". רמז גדול יש כאן: בחודש אלול אנו מקבלים "צדקה" ממרומים.

אותה התעוררות לתשובה שמרגיש כל אחד מאיתנו, גם מי שמרגיש שהוא "עני" ממעשים טובים לאורך כל השנה, היא מתנת חינוך מהבורא. הקדוש ברוך הוא, באהבתו לכל אחד ואחד, מעניק לנו את הכח להתעורר, כדי שנוכל לזכות בדין בראש השנה ולכתוב להיחתם לשנה טובה ומתוקה.

יהי רצון שנוזכר לנצל את ימי הרחמים והסליחות, להיפתח לנס הגדול של התשובה, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן.

מהו סוד ההתעוררות הזו? חכמי החסידות הסבירו זאת במשל נפלא: לאורך כל השנה, המלך נמצא בהיכלו, ומי שרוצה להתקרב אליו צריך לעבור דרך שערים ושומרים שונים. אך בחודש אלול, המלך יוצא מהארמון אל השדה. שם, בשדה, הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ובחיוך, וכל אחד - גם הפשוט שבפשוטים - יכול לגשת אליו ולדבר אתו ללא מחיצות. זהו סוד הנס של חודש אלול: הקדוש ברוך הוא פשוט נמצא כאן איתנו, ברחוב, בבית ובעבודה, וממתין שנרים את העיניים אליו. הקרבה הזו היא שיוצרת את הצימאון ואת היכולת של כל נשמה להתעורר מחדש.

ידוע לכל כי אלול הוא ראשי תיבות: "אני לדודי ודודי לי". זהו פסוק המעורר את הלב, אך כדי להגיע לרגש עמוק באמת, כזה שמסוגל להוריד דמעות של כיסופים, עלינו להתבונן בפסוק נוסף משיר השירים: "אני לדודי ועלי תשוקתו".

בפסוק זה מתגלה סוד הקרבה והאיחוד של כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא. הקשר בינינו לבין הבורא הוא כקשר של בעל ואשה, קשר של אהבה עזה ותשוקה רוחנית. כשאדם מבין עד כמה הקדוש ברוך הוא חפץ בו ומשתוקק לתשובתו, הוא יכול לחוש את העומק של "אל אישך תשוקתך" - שהנשמה כולה נכספת להתחבר למקורה.

חודש אלול עומד בפתחנו, והאמת היא שהחודש עצמו הוא חודש של נס, נס שהוא גדול יותר מכל הנסים שאנו מכירים בטבע.

מהו אותו נס? הנס הוא המראה המפעים שבו אנו רואים את כל עם ישראל, על כל גווניו, מתעורר וחוזר בתשובה. ישנם נסים של רפואת הגוף, לרפא חולה ממחלתו, ובוודאי שזה דבר גדול, אך רפואת הגוף שייכת לעולם הביולוגיה והטבע. לעומת זאת, לרפא את הנפש של האדם, להשיב לב רחוק אל אביו שבשמים - זהו נס גמור שאינו בדרך הטבע כלל. חודש אלול הוא הזמן שבו מתחולל הנס הגלוי הזה בתוך נשמתו של כל יהודי. כל מי שמכריז על עצמו כיהודי ומרגיש שייכות לעמו, חווה בתוכו את הנס הגדול של ההתעוררות הזו.

כאשר מגיעים ימי הסליחות, אנו עדים למחזה שלא יאומן: התעוררות כללית בכל מקום ומקום. המונים נוהרים לבתי הכנסיות ולרחבת הכותל, מבקשים קרבת אלקים. המראה הזה הוא ממש בבחינת 'תחיית המתים' רוחנית. אדם שהיה שקוע בטרדות העולם ובשכחה, פתאום מתעורר לחיים חדשים. ההתעוררות הזו לתשובה ולסליחה היא סימן מובהק לגאולה העומדת בפתח. אנו רואים בעיניים כיצד הלבבות נפתחים, וזו ההכנה האמיתית לביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

מבט רוחני על 'וופל'

משמרים ותערובות שהגוף לא נבנה לעכלן בצורה רגילה. המשמעות היא פשוטה: כדי לעכל את הדברים הרעים הללו, הגוף נדרש להשקיע מאמץ יתר. הוא צריך לגייס כוחות מיוחדים כדי לפרק ולהתמודד עם החומרים הזרים שנכנסו לתוכו.

כל מאמץ יתר שכזה של הגוף" המשיך רבינו להסביר, "מביא בהכרח לתוצאה של 'עייפות החומר'. כאשר הגוף עמל על עיכול מאכל שאינו ראוי, הוא גוזל את האנרגיה מן המח ומן הנפש. אם כן, דע לך שלא רק בשמירת הבריאות אני עוסק כעת, אלא בשמירה על ביטול תורה! אם אוכל את המאכל הזה, הוא יגרום לי לעייפות ולחולשה שתמנע ממני לעמול בתורה כראוי. אני מעדיף לסבול כעת מחולשת הרעב, ולא לגרום לעצמי חולשה של עייפות שתבוא בעקבות המאכל הזה ותבטלני מלימודי."

עמדתי נרעש אל מול הבהירות הנוראה: אצל צדיק האמת, אפילו אכילה של וופל נמדדת במאזניים של 'ביטול תורה'. כל פעולה גופנית מכוונת אל המטרה העליונה, להשאיר את המח והלב פנויים וצלולים לדבקות בבוא ובתורתו, ללא עייפות החומר הנגרמת מהנאות העולם הזה ומתענוגיו המדומים.

אחר מאכל הראוי לעלות על שולחנו של רבינו - פרי טבעי, משקה סחוט או כל דבר מאכל נקי מתוספות תעשייתיות. אך דא עקא, באותה שעה לא נמצא דבר מהדברים הללו. בלית ברירה, מתוך תחושת דחיפות, שלפתי ממגירת השולחן וופל תעשייתי המכונה 'טורטית'. חשבתי לעצמי כי מאחר שיש בו קמח המזין את הגוף ומתיקות שמעלה את רמת האדרנלין בדם, יהיה בו כדי להשיב את רוחו של רבינו באופן מיידי.

הגשתי את הוופל לרבינו שליט"א, אך הוא לא אבה להכניסו לפיו.

ניסיתי להפציר ברבינו ואמרתי: "יודע אני שרבינו מקפיד עקרונית שלא לנגוע במאכלים אלו, מחמת היד שנשתלחה בהם בעיבוד התעשייתי והחומרים הזרים המעורבים בהם. אולם כעת, לנוכח חולשתו הגדולה של רבינו, אולי ראוי להתעלם מהבעיה התעשייתית המועטת שיש בוופל יחיד זה, ולו כדי שיוכל רבינו לשוב לאיתנו ולהמשיך בסדר לימודו".

פתח רבינו שליט"א את פיו והשיב לי תשובה המלאה בתוכחת מוסר ובהבנה עמוקה בנפש האדם. וכה היו דבריו הברורים:

"התבונן נא" אמר לי רבינו, "המאכל הזה אינו רק 'לא בריא'. הוא כולל בתוכו רכיבים שאינם טבעיים, חומרים

מעשה שהיה, המלמדנו פרק עמוק בהנהגת גדולי ישראל ובאופן שבו הם רואים בכל פעולה גופנית, ולו הקטנה ביותר, חלק בלתי נפרד מעבודת השם ומעמל התורה.

ידוע לכל באי שעריו של רבינו שליט"א, כי הנהגתו בקודש בכל הנוגע לצרכי הגוף היא בבחינת מעט המחזיק את המרובה. רבינו ידוע בהקפדתו העקבית והנחרצת לצרוך דברי מאכל ומשקה טבעיים בלבד, כשהוא מתרחק מרחק רב מכל אותם חומרים משמרים, צבעי מאכל ושאר מרעין בישין המצויים בשפע במצרכים התעשייתיים של דורנו.

בעיניו של רבינו, אין זה רק ענין של בריאות הגוף, אלא חלק מזיכון החומר והכנת הכלי למען השראת השכינה.

והנה, אירע פעם אחת מקרה חריג: רבינו שליט"א, שלא כדרכו בקודש, ביקש לאכול דבר מה. בקרב מקורביו פשטה מיד דאגה גדולה, שהרי כבר הורגלו לדעת שאם רבינו 'מבקש' לאכול ביוזמתו, הרי זה סימן מובהק שמצבו הגופני הגיע אל קצה גבול היכולת, ושחולשת הגוף מאיימת על יכולתו להמשיך בלימוד. המצב נראה דחוף, והיה צורך להשיב אל גופו הקדוש בדחיפות מעט אנרגיה וחיות. מיהרנו אל המקרר בחיפוש קדחתני

נתרם לזכות ולבריאות הגוף והנפש של שרה אפרת בת רחל שתזכה לרוב שפע וברכה. בהוקרה, כל הילדים